

Herdenkingsconcert
Heinrich Schütz

Den Haag – Lutherse Kerk
vrijdag 23 juni 1972 – 20.15 uur

Herdenkingsconcert Heinrich Schütz

Nederlands Kamerkoor,
dirigent: Felix de Nobel
N.C.R.V. Vocaal Ensemble,
dirigent: Marinus Voorberg
m.m.v. een instrumentaal ensemble

Programma

Heinrich Schütz
1585-1672

Deutsches Magnificat, S.W.V. 494
(1671)

(Nederlands Kamerkoor en N.C.R.V.
Vocaal Ensemble o.l.v. Felix de
Nobel)

Drie motetten uit 'Geistliche Chor-
musik' (1648)

Herr, auf dich traue ich, S.W.V. 377
Selig sind die Toten, S.W.V. 391
Das ist je gewisslich wahr, S.W.V. 388

(Nederlands Kamerkoor o.l.v.
Felix de Nobel)

Unser Herr Jesus Christus, S.W.V. 495
(vóór 1657)

(Nederlands Kamerkoor en N.C.R.V.
Vocaal Ensemble o.l.v.
Felix de Nobel)

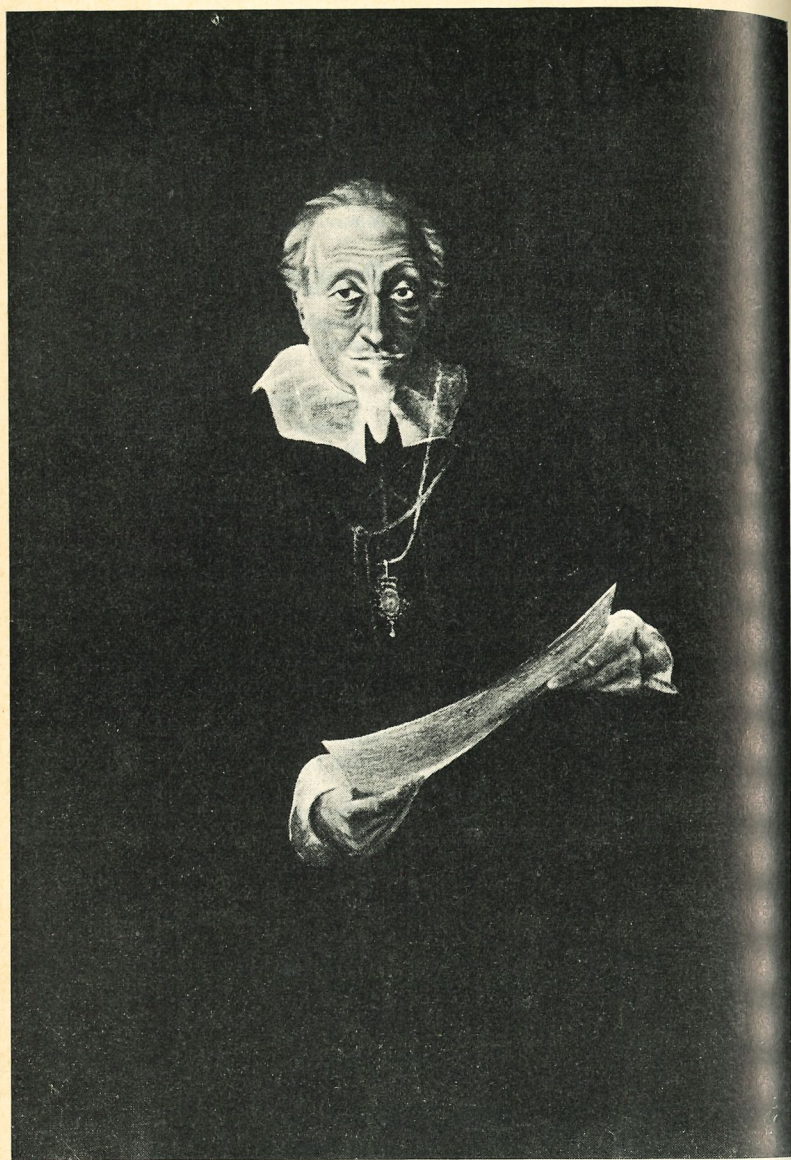
Drie motetten uit 'Cantiones Sacrae'
(1625)

Cantate Domino, S.W.V. 81
Ego dormio, S.W.V. 63-64
In te, Domine, speravi, S.W.V. 66

(N.C.R.V. Vocaal Ensemble o.l.v.
Marinus Voorberg)

Magnificat, S.W.V. 468

(Nederlands Kamerkoor en N.C.R.V.
Vocaal Ensemble o.l.v.
Marinus Voorberg)

Heinrich Schütz (Heinricus Sagittarius) een portret uit 1670, één jaar voordat hij het Deutsches Magnificat schreef.

Heinrich Schütz

Heinrich Schütz werd op 14 oktober 1585 geboren te Köstritz bij Gera in Thüringen. Hij stamde uit een familie van rijke handelaren en juristen, voor wie het vanzelfsprekend was dat ook Heinrich jurist zou worden. Op het eerste gezicht lijkt het daarom vreemd dat hij op dertienjarige leeftijd toestemming kreeg om zich, wegens zijn mooie jongensstem, te laten verbinden aan de hofkapel van landgraaf Moritz van Hessen, in Kassel. Kapelknepen kregen echter ook de gelegenheid om te studeren aan het humanistische, door de landgraaf gestichte Collegium Mauritanum, een school voor adelszonen. Hier kreeg ook de jonge Heinrich de kans om zich wereldlijk, wetenschappelijk te vormen, waarbij hij zich tevens de voor zijn verdere leven zo belangrijke vreemde talen eigen maakte. Bij het verlies van zijn jongensstem werd hij, zoals gebruikelijk bij de hofkapellen, op kosten van de landgraaf naar de universiteit gestuurd, waar hij – uiteraard – rechten studeerde.

Graaf Moritz was kennelijk overtuigd van de grote muzikale begaafdheid van Schütz, want in 1609 bood hij de drieëntwintigjarige student aan zich als komponist en organist te gaan bekwamen in Venetië, bij de beroemde organist aan de San Marco, Giovanni Gabrieli. De hem toegezegde studietijd werd op verzoek van Gabrieli verlengd tot drie jaar. In 1611 publiceerde Schütz hier zijn opus 1: een boek Italiaanse madrigalen. Bij anderen dan de door hem hooggeachte Gabrieli heeft hij – volgens zijn zeggen – nooit gestudeerd. In het najaar van 1613, enkele maanden na Gabrieli's dood, keerde Schütz terug naar Kassel, waar hij werd aangesteld als hoforganist. In de daarop volgende jaren verbleef hij herhaaldelijk aan het hof in Dresden en werd daar – na veel touwtrekken tussen de twee vorsten – kapelmeester bij keurvorst Johann Georg I van Sachsen.

Moeilijke jaren wachtten Schütz: na een zesjarig huwelijk overleed in 1625 zijn vrouw Magdalena, moeder van twee kinderen. Vijf jaar later overleed zijn vriend Johann Hermann Schein, Thomaskantor te Leipzig; ook de dertigjarige oorlog eiste het leven van veel familieleden en vrienden.

De groeiende waardering, die hij als komponist genoot, stond in schrille tegenstelling tot de vele tegenslagen in zijn persoonlijk leven. In 1628 kreeg hij toestemming nogmaals naar Venetië te reizen om 'der inzwischen aufgebrachten neuen und heutigens Tags gebräuchlichen Manier in der Music sich zu erkundigen.' Ditmaal was het de instrumentale muziek, de opera en bovenal de kunst van Monteverdi die hem boeide. Het eerste deel van de 'Symphoniae sacrae', in 1629 te Venetië verschenen, getuigt hiervan. De oorlogsellende had ook Sachsen bereikt: de leden van de kapel konden niet meer worden betaald en Schütz trok zich tijdelijk terug naar zijn geboortestreek in Midden-Duitsland, waar het muziekleven nog bloeide aan de hoven van Wolfenbüttel, Zeitz, Halle en Gera. Als kapelmeester was hij hier welkom, evenals in Hamburg, waar zijn bekende leerlingen Matthias Weckmann en Christoph Bernhard een leidende rol in het muziekleven speelden. Van 1633 tot 1635 was Schütz zelfs hofkapelmeester bij koning Christian IV, in Kopenhagen. Bij terugkeer in Duitsland bleek de situatie zo ongunstig te zijn, dat Schütz nog tweemaal naar Denemarken vertrok, de laatste keer van 1642 tot 1644.

Na de oorlog spande Schütz zich enorm in voor de wederopbouw van het muziekleven in de steden en aan de hoven in de lutherse delen van Duitsland en voor de roem van de hofkapel in Dresden 'damit unter den anderen evangelischen Capellen sie als ein Licht hervorleuchten und gepriesen werden könnte'. Dat de situatie in de hofkapel in vele opzichten te wensen overliet, blijkt uit de door Schütz regelmatig geuite kritiek en de talrijke door hem ingediende bezwaarschriften. Met het klimmen der jaren voelde Schütz zich bovendien steeds meer 'ohngeschickt, in die junge Welt und neuste Manier der Music sich einzurichten'. Hij verzocht de keurvorst dan ook hem van regelmatige hofdienst vrij te stellen en trok zich graag terug naar Weissenfels, waar hij sinds 1651 een huis bezat. Hier componeerde hij verder voor de hofkapel van Dresden, welke in 1660 vijftig leden telde, waaronder zeventien Italianen.

Heinrich Schütz overleed op 6 november 1672 en werd bijgezet in de oude Frauenkirche in Dresden. De grafsteen droeg als opschrift: 'Henricus Schützius/ Seculi sui Musicus excellentissimus/Electoralis Capellae Magister/MDCLXXII.'

Heinrich Schütz als komponist

Het bewaard gebleven werk van Heinrich Schütz omvat ongeveer vijfhonderd composities, waarvan meer dan de helft tijdens zijn leven in druk verscheen. Vergeleken bij iemand als Monteverdi was Schütz eenzijdig, omdat hij bijna uitsluitend geestelijke, vokale muziek componeerde en zich daarbij bovendien hoofdzakelijk tot bijbelteksten beperkte. Het aantal wereldlijke vokale werken is klein en instrumentale muziek is van hem zelfs niet bekend.

Aan de andere kant is het ook niet juist Schütz als kerkmusicus te bestempelen, daar zijn muziek meestal voor een hof bestemd was en hij zelfs eens voorstelde om zijn psalmen in kleine bezettingen als tafelmuziek te laten uitvoeren. Voor een aantal werken gaf hij echter wel aan op welke wijze ze in de liturgie zouden kunnen functioneren.

De veelzijdigheid van Schütz wordt duidelijk wanneer men zijn werken overziet. Hij slaagde erin de Duits-protestantse muzikale erfenis te verbinden met de laat-Nederlandse polyfone stijl, met de meerkorige Venetiaanse praktijk en met alle vernieuwingen die in het 17de-eeuwse Italië opkwamen: het madrigaal, de basso continuo, het concert in kleine en grote bezetting, de monodie, de stiele recitativo, de stiele concitato, de zelfstandige behandeling van de instrumenten en het virtuoze solozang.

In welke stijl Schütz ook componeerde, de deklamatie en muzikale uitbeelding van de tekst stonden altijd centraal. De retoriek was voor hem een wetenschap en net zo belangrijk als de kompositie. Misschien is de spanning tussen tekst en muziek wel één van de meest fascinerende elementen in het werk van Heinrich Schütz, die door Printz in 1690 nog 'für den allerbesten teutschen Componisten' gehouden werd.

Deutsches Magnificat

'Ein deutsches Magnificat: Meine Seele erhebt den Herrn' is samen met de honderdste psalm opgenomen als aanhang bij de dubbelkorige zetting van de omvangrijke honderdnegentiende psalm. Schütz componeerde het werk volgens één der handschriften 'in seinem 86. Jahr. Ist sonst der Beschluss und sein Schwanengesang'. Het is opvallend dat Schütz, die zijn carrière als nieuwlichter begon, dit Magnificat, een jaar voor zijn dood, componeerde in de stijl van zijn leraar Gabrieli: 'Mit acht Stimmen/auf zweien Köhren'. In beide koren speelt een orgel mee. Schütz bedient zich van alle mogelijkheden die deze stijl biedt: het inzetten van het ene koor, het instemmen van het andere en het gezamenlijk zingen waar de tekst die nadruk verlangt. Zo versterkt aan het begin het tweede koor de aanhef 'Meine Seele' van het eerste koor. Het 'erhebt den Herren' wordt vanwege het verheffen door het eerste, hoge koor en met stijgende wendingen gezongen, zoals verderop 'denn er hat die Niedrigkeit' met dalende melodie door het tweede koor ten gehore wordt gebracht. Het woord 'alle' uit 'werden mich selig preisen alle Kindeskind' wordt door alle stemmen enkele malen herhaald. Bij 'er übet Gewalt und zerstreuet die hoffärtig sind' deklameren beide koren snel na elkaar en dringt de impressie van een veldslag zich op. 'Die hungrigen füllet er' wordt met volle akkoorden achtstemmig gezongen. De doxologie 'Ehre sei dem Vater. . . ' begint evenals de aanhef van het Magnificat in tweedelige maat; het slot waarin het 'von Ewigkeit zu Ewigkeit Amen' vele malen herhaald wordt, is in driedelige maat, waarschijnlijk onder invloed van de drie-eenheids-gedachte.

Deutsches Magnificat

Meine Seele erhebt den Herren, und mein Geist
freuet sich Gottes, meines Heilandes,
Denn er hat die Niedrigkeit seiner Magd angesehen: siehe
von nun an werden mich selig preisen
alle Kindes Kind.

Denn er hat grose Dinge an mir getan, der da
mächtig ist, und des Name heilig ist.

Er übet Gewalt mit seinem Arm, er zerstreuet,
die hoffärtig sind in ihres Herzens Sinn.

Er stöset die Gewaltigen vom Stuhl und erhöht
die Niedrigen; die Hungerigen füllet er mit
Gütern und lässt die Reichen leer.

Er denket der Barmherzigkeit und hilft seinem
Diener Israel auf, wie er geredt hat unsern
Vätern, Abraham und seinem Samen ewiglich.

Ehre sei dem Vater und dem Sohn und auch
dem heil'gen Geiste, wie es war im Anfang,
jetzt und immerdar von Ewigkeit zu Ewigkeit.

Amen.

Lucas 1: 46-55

Geistliche Chormusik

'Musicalia ad Chorum Sacrum, Das ist: Geistliche Chor-music/Mit 5.6.7. Stimmen/beydes Vocaliter und Instrumentaliter zugebrauchen/. . ./Worbey der Bassus Generalis, auff Gutachten und Begehren/nicht aber aus Nothwendigkeit auch zu befinden ist/ Erster Theil.'

In het beroemde voorwoord tot deze bundel beveelt Schütz de komponisten aan om – ondanks de zozeer geliefde concerterende stijl met basso continuo – eerst degelijk het contrapunt te leren beheersen. De drie op het programma vermelde werken behoren tot de motetten, die 'eigentlich zum Pulpet/oder zu einem/beydes mit Vocal- und Instrumental-Stimmen besetzten vollen Chore gemeinet' zijn.

'Herr, auf dich traue ich' (Psalm 31: 2–3). De beginregel wordt door de vijf stemmen breed uitgezongen om het gezegde kracht te verlenen. Het 'lass mich nimmermehr zu Schanden werden' is sneller, smekend gesproken. 'Neige deine Ohren zu mir' zien we in het notenbeeld uitgedrukt met sprongsgewijs dalende intervallen, zoals 'ein hort, dahin ich immer fliehen möge' in snelle, vluchtende noten is neergeschreven.

'Selig sind die Toten' (Joh. 14:13) zet zesstemmig in, waarna het sterven ('die in den Herren sterben') met steeds nieuwe, langzaam dalende imitaties wordt gesuggereerd. Zo volgt op het stralende 'Ja, der Geist spricht' het volkomen rustige, ontspannen 'Sie ruhen von ihrer Arbeit': Met het rusteloze van 'und ihre Werke folgen ihnen nach' wordt het motet besloten.

'Das ist je gewisslich wahr und ein teuer werthes Wort' (I Tim. 1: 15–17) wordt zesstemmig vol nadruk uitgesproken. Verrassend en verrast klinkt daarna in driedelige maat 'dass Christus Jesus kommen ist in die Welt', terwijl het zondige in 'die Sünder selig zu machen' zowel door de tweedelige maat als door de ongebruikelijke, gedurfde samenklanken wordt gesymboliseerd. Na een lang en snel gedeelte trekt het uit één mond gezongen 'Gott' en de daarop volgende lofprijzingen sterk de aandacht.

Drie motetten uit 'Geistliche Chormusik'

Herr, auf dich traue ich,
lass mich nimmermehr zu Schanden werden.
Errette mich nach deiner Barmherzigkeit,
und hilf mir aus.
Neige deine Ohren zu mir, und hilf mir.
Sei mir ein starker Hort,
dahin ich immer fliehen möge,
der du hast zugesaget mir zu helfen.

Psalm 31 : 2-3

Selig sind die Toten,
die in dem Herrn sterben, von nun an.
Ja, der Geist spricht: Sie ruhen von ihrer Arbeit,
und ihre Werke folgen ihnen nach.

Openbaring Johannes 14 : 13

Das ist je gewisslich wahr
und ein teuer wertenes Wort,
dass Christus Jesus kommen ist in die Welt,
die Sünder selig zu machen,
unter welchen ich der vornehmste bin.
Aber darum ist mir Barmherzigkeit widerfahren,
auf dass an mir vornehmlich Jesus Christus
erzeigete alle Geduld zum Exempel denen,
die an ihn glauben sollen zum ewigen Leben.
Gott dem ewigen Könige,
dem Unvergänglichen und Unsichtbaren
und allein Weisen sei Ehre und Preis in Ewigkeit.
Amen.

I Timotheus 1 : 15-17

Unser Herr Jesus Christus

Schütz heeft de tekst 'Unser Herr Jesus Christus' twee keer gecomponeerd: een keer voor 4 stemmig koor (in de 'Zwölf Geistliche Gesänge Mit vier Stimmen Für kleine Cantoreyen zum Chor benebenst dem Basso Continuo nach beliebung hierbey zugebrauchen.' Dresden, 1657) en een keer voor 2 vierstemmige koren, op een waarschijnlijk veel vroeger tijdstip. De stijl van deze compositie toont verwantschap met die van de 'Psalmen Davids'.

Unser Herr Jesus Christus

Unser Herr Jesus Christus in der Nacht,
da er verraten ward, nahm er das Brot,
danket und brachs und gabs seinen Jüngern und sprach:
Nehmet hin, und esset, das ist mein Leib,
der für euch gegeben wird.
Solchs tut zu meinem Gedächtniss.

Desselbigen gleichen nahm er auch den Kelch
nach dem Abendmahl, danket und gab ihnen den und sprach:
Nehmet hin, und trinket alle daraus,
dieser Kelch ist das neue Testament in meinem Blut,
das für euch vergossen wird zur Vergebung der Sünden,
solchs tut, so oft ihrs trinkt, zu meinem Gedächtniss.

Kor. I, 11 : 23-25

Das ist:

Geistliche Chor = Music/

Mit 5. 6. und 7. Stimmen/ beydes Voca-

liter und Instrumentaliter zugebrauchen/

Auffgesetzt

Durch

Heinrich Schützett/

Churfürstl. Durchl. zu Sachsen Capellmeistern/

Worbey der Bassus Generalis, auff Gutachten und Begehren/

nicht aber aus Nothwendigkeit/ zugleich
auch zu befinden ist/

Erster Theil.

M. DC.

XLVIII.

Opus Undecimum.

Dresden/

In Verlegung Johann Klemmens/ Churfürstl. Sächß. Hof=
Organistens daselbst. Gedruckt bey Gmel Bergens/ Churfürstl.
Sächß. Hof-Buchdruckers Seel. Erben.

Titelpagina van de in 1648 uitgegeven 'Geistliche Chormusik'.

Musicalia ad Chorum Sacrum,

Das ist:

Geistliche Chor = Music/

Mit 5. 6. und 7. Stimmen/ beydes Voca-
liter und Instrumentaliter zugebrauchen/

Auffgesetzt

Durch

Heinrich Schützen/

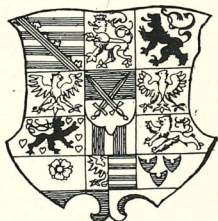
Churfürstl. Durchl. zu Sachsen Capellmeistern/

Vorbey der Bassus Generalis, auff Gutachten und Begehren/

nicht aber aus Nothwendigkeit/ zugleich
auch zu befinden ist/

Erster Theil.

M. DC.

XLVIII.

Opus Undecimum.

Dresden/

In Verlegung Johann Klemmens/ Churfürstl. Sächß. Hof-
Organistens daselbst. Gedruckt bey Gmel Bergens/ Churfürstl.
Sächß. Hof-Buchdruckers Seel. Erben.

Titelpagina van de in 1648 uitgegeven 'Geistliche Chormusik'.

Cantiones Sacrae Quatuor Vocum Cum Basso ad Organum

(Dresden 1625)

Schütz publiceerde in deze bundel voor het eerst composities op Latijnse teksten; de veertig motetten ontstonden in de eerste jaren van de dertigjarige oorlog. De 'basso ad organum' werd Schütz opgedrongen door zijn uitgever, waarschijnlijk om commerciële redenen. De komponist sprak echter de wens uit, dat de organisten zelf een partituur van de stemmen zouden maken en zoveel mogelijk met de zangers zouden meespelen. Hij zag dit veel liever, dan dat ze de becijferde bas al spelend accoordisch uitwerkten. De motetten kunnen we beschouwen als geestelijke kamermuziek.

'Cantate Domino canticum novum' (Ps. 149: 1-3). De inzet van het 'Cantate' vertoont treffende overeenkomst met Giovanni Gabrieli's dubbelkorige werk op dezelfde tekst: de stemmen vallen elkaar snel bij in hun aansporing tot zingen. De tekst geeft door woorden als 'cantate', 'canticum', 'psallant', 'tympano' en 'choro' veel aanleiding tot tekstherhalingen en lange melismes. Merkwaardig archaisch klinkt het 'laus eius in ecclesia sanctorum', waarbij de bas uitloopt in cantus firmus-achtige, lange tonen, die het heilige van 'sanctorum' gewicht verlenen.

'Ego dormio et cor meum vigilat' (Hooglied 5: 2) is het eerste van twee bij elkaar behorende motetten. 'Ego dormio' (ik slaap) wordt langzaam door twee lage stemmen gezongen en door de anderen overgenomen, waartegen 'et cor meum vigilat' (en mijn hart waakt) zich met beweeglijke wendingen laat horen. Bij de aansporing 'aperi mihi' (doe mij open) zetten de stemmen dicht opeen in. Na elkaar en later tegelijkertijd klinken het rustige 'quia caput meum plenum est rore' en het buigzame 'et cincinni mei guttis noctium'.

'In te Domine speravi' (Ps. 31: 2-3): Op U Heer heb ik vertrouwd. Het wordt breed en vol vertrouwen gezongen, ook wanneer sommige stemmen voortdurend 'non confundar' (opdat ik niet in verwarring zal geraken) herhalen met verwarrende intervallen. 'In aeternum' (tot in eeuwigheid) wordt op eeuwig durende tonen ten gehore gebracht. 'Inclina aurem tuam' (neig Uw oor) verloopt in langzaam dalende tonen, terwijl het 'accelera ut eruas me' (haast U om mij te redden) hiertegen afsteekt met zeer snelle, als in nood gesproken woorden.

Cantate Domino canticum novum

Cantate Domino canticum novum,
laus eius in ecclesia sanctorum.
Laetetur Israel in eo qui fecit eum,
et filiae Sion exultent in rege suo.

Laudent nomen eius in tympano et
choro,
in psalterio psallant ei.

Zingt de Here een nieuw lied,
zijn lof in de gemeente der vromen.
Israel verheuge zich in zijn Maker,
laten de kinderen Sions juichen over
hun Koning.

Laten zij zijn naam loven met
pauken en reidans,
Hem psalmzingen met de citer.

Psalm 149: 1-3

Ego dormio, et cor meum vigilat

Ego dormio, et cor meum vigilat,
aperi mihi, soror mea, columba mea,
immaculata mea,
quia caput meum plenum est rore,

et cincinni mei guttis noctium.

Vulnerasti cor meum, filia carissima,

in uno oculorum tuorum,
vulnerasti cor meum in uno crine
colli tui.

Hooglied 5 : 2 ; 4 : 9

Als ik slaap, waakt mijn verliefd hart,
doe mij open, mijn zuster, mijn duifje,
mijn reine geliefde,
want mijn haar is vochtig van de
nachtelijke regen,
en van mijn lokken drupt dauw van
de nacht.

Mijn allerliefste, je hebt mijn hart
verwond,
mij betoverd met de blik van je ogen,
mij bedwelmd met de sierlijkheid,
welke je hals tooit.

In te, Domine, speravi

In te, Domine speravi,
non confundar in aeternum.
In justitia tua libera me.

Inclina aurem tuam,
accelera ut eruas me.

Psalm 30 (31) : 2, 3

Bij U, Here, schuil ik,
laat mij nimmer beschaamd worden.
Doe mij ontkomen door uw gerech-
tigheid.

Neig uw oor tot mij,
red mij haastig.

Magnificat

'Magnificat' (Luk. 1: 46-55). Deze groot opgezette compositie is slechts in één handschrift bewaard gebleven. In de continuo-stem is aangegeven dat het werk geschreven is voor vier stemmen, vijf instrumenten en 'ad placitum 2 Capelle'. Essentieel zijn dus een vierstemmig koor en de twee instrumentale koren (I: twee violen en violone; II: drie trombones), terwijl de twee andere koren naar believen kunnen worden toegevoegd. Uiteraard waren niet overal de middelen aanwezig om deze twee vierstemmige Capellen te bezetten. Met uitzondering van een instrumentaal tussenspel na de openingswoorden van het Magnificat wordt door het koor één-, twee-, drie- of vierstemmig gezongen. De twee instrumentengroepen zijn hieraan beurtelings toegevoegd. De combinatie van alle vijf koren is beperkt tot die tekstgedeeltes, die een machtige klank verlangen zoals 'Magnificat anima mea Dominum', 'beatam me dicent omnes generationes', 'fecit potentiam', 'esurientes implevit bonis,' 'Gloria' en het 'sicut erat in principio... Amen'.

Kees Vellekoop

Magnificat

Magnificat anima mea Dominum.

Et exultavit spiritus meus in Deo
salutari meo.

Quia respexit humilitatem ancillae
suae: ecce enim ex hoc beatam me
dicent omnes generationes.

Quia fecit mihi magna qui potens est:
et sanctum nomen eius.

Et misericordia eius a progenie in
progenies timentibus eum.

Fecit potentiam in brachio suo:
dispersit superbos mente cordis sui.

Deposuit potentes de sede, et
exaltavit humiles.

Esurientes implevit bonis et divites
dimisit inanes.

Suscepit Israël puerum suum,
recordatus misericordiae suae.

Sicut locutus est ad Patres nostros,
Abraham, et semini eius in saecula.

Gloria Patri et Filio et Spiritui Sancto.

Sicut erat in principio et nunc et
semper et in saecula saeculorum.
Amen.

Mijn ziel verheft de Heer.

En gejuicht heeft mijn geest in God,
mijn Redder.

Omdat Hij heeft nedergezien op de
geringheid zijner dienstmaagd: want
zie, van heden af zullen mij zalig
prijzen alle geslachten.

Omdat mij grote dingen heeft gedaan
de Machtige, en heilig is zijn naam.

En zijn barmhartigheid blijft in
geslacht en geslacht over die Hem
vrezden.

Hij heeft macht gewrocht met zijn
arm, verstrooid die trots zijn in den
waan hunner harten.

Heersers heeft Hij van tronen
neergehaald, en geringen heeft Hij
verheven.

Hongerigen heeft Hij verzadigd van
goederen, en rijken ledig heenge-
zonden.

Hij heeft Israël, zijn dienaar,
bijgestaan, zijn barmhartigheid
gedachtig.

Gelijk Hij gesproken heeft tot onze
Vaderen, voor Abraham en zijn
nakroost in eeuwigheid.

Eere zij den Vader en den Zoon en
den Heiligen Geest.

Zoals het was in het begin, nu en
altijd en in de eeuwen der eeuwen.
Amen.

Lucas 1 : 46-55

Felix de Nobel

Felix de Nobel

Felix de Nobel werd in 1907 in Haarlem geboren. Hij studeerde een jaar bij de pianist en componist Hendrik Andriessen, daarna aan het conservatorium in Amsterdam waar zijn hoofdvak piano was en zijn lerares Martha Autengruber. In 1930 begon hij zijn loopbaan als solo-pianist en begeleider. Sindsdien heeft hij op de internationale concertpodia de meest vermaarde zangers begeleid. Bovendien heeft Felix de Nobel grote naam gemaakt met de concerten en grammofoonopnamen van het door hem opgerichte en geleide Nederlands Kamerkoor.

Marinus Voorberg

Marinus Voorberg

Marinus Voorberg, geboren in 1920 te Hoek van Holland, studeerde aan het Koninklijk Conservatorium te Den Haag (orgel, piano en compositie) en trad voor het eerst in het openbaar op op 10-jarige leeftijd als solist in een pianoconcert van Mozart. Hij behaalde zijn eindexamens piano en orgel cum laude. Tussen 1945 en 1950 maakte hij talrijke concertreizen door Europa en diverse Oosterse landen, waarna hij zich enige jaren in Italië vestigde om zich toe te leggen op orkestdirectie. Teruggekeerd in Nederland werd hij dirigent van het N.C.R.V. Vocaal Ensemble en het Amsterdams Kamerorkest. Met beide ensembles trad hij herhaaldelijk op tijdens diverse Europese festivals.

Verder vervult hij regelmatig gastdirecties en leidde hij verschillende dirigenten-cursussen.

Onder zijn leiding werden reeds meer dan honderd grammofoonplaten gemaakt; in 1970 werd hem de Edison toegekend.

In 1971 werd hij benoemd tot Ridder in de Orde van Oranje-Nassau.

Nederlands Kamerkoor

In 1937 verzamelde Felix de Nobel een aantal beroepsvocalisten om zich heen om een klein koor te vormen dat de cantates van Bach voor de radio zou uitvoeren. Dit koor bleef na de uitzendingen bijeen en bestaat thans uit: 6 sopranen, 5 alten, 4 tenoren en 4 bassen, zangers die ook allen als solist optreden.

Het Nederlands Kamerkoor legt zich voornamelijk toe op de a cappella zang, de zang zonder instrumentale begeleiding die in de Lage Landen in de 15e en 16e eeuw tot grote bloei is gekomen. Vele hedendaagse componisten zoals Francis Poulenc, Frank Martin en Henk Badings werden door deze activiteit geïnspireerd tot het schrijven van a cappella muziek, die meermalen aan dirigent en koor werd opgedragen.

Het Nederlands Kamerkoor heeft internationale bekendheid verworven door zijn medewerking aan de grote festivals, de tournees zowel in Europa als in Amerika en de radio-uitzendingen in verscheidene landen.

N.C.R.V. Vocaal Ensemble

Het N.C.R.V.-koor werd opgericht in 1946 en stond vanaf 1950 als N.C.R.V. Vocaal Ensemble onder leiding van Marinus Voorberg. De samenstelling (5 sopranen, 4 alten, 4 tenoren en 4 bassen) is ongewijzigd gebleven, maar slechts enkele leden maken er sinds 1946 deel van uit. Hun repertoire loopt thans van de vroegste koorliteratuur tot en met het meest geavanceerde en experimentele in de avant-garde, maar ook van eenstemmige psalm, gezang of lied, tot en met de meest ingewikkelde polyfone structuren.

Sinds 1958 wordt dit ensemble in toenemende mate uitgenodigd om in binnen- en buitenland op te treden: Gaudeamus Muziekweken, Donaueschingen, Holland Festival en menig Schütz-feest. Inmiddels werd een dertigtal grammofoonplaten van het ensemble gemaakt.

Nederlands Kamerkoor

Sopranen :

Nel Burbach
Jolanda van Daalen
Fredy Doomernik
Coby Frankendaal
Nelly Groenevelt
May Oranje

Alten :

Antoinette Blom
Elly Imhoff
Anne Maas
Sibylle Raaphorst
Maria Rondèl

Tenoren :

Wim van Gerven
Paul Hameleers
Simon Meerdink
Reinier Schweppe

Bassen :

Emile Linssen
Lodewijk Meeuwssen
Otto Ottens
Frans Schouten
Carel Willink

N.C.R.V. Vocaal Ensemble

Sopranen :

Regina Beekman
Nelly Groeneveld
Trudy Koeleman
Judith Méi'r
Maria van Uden

Alten :

Jeltje Drayer
Tony Jaanus
Jannetje Klaus-Blok
Annemarie Oolders

Tenoren :

Gerard van Dolder
Rudolf Grasman
Johan Kramer
Jan Waayer

Bassen :

Ton van Breemen
Henk Dorel
Henk Driessen
Jaap Hunze

Instrumentaal ensemble

barok-viool

Jaap Schröder
Alda Stuurup
Wiel Peeters
Antoinette van den Hombergh
Ruth Hesseling
Martin Sonneveld

barok-cello :

Hans Woudenberg

barok-contrabas :

Willem Groot
Peter Stotijn

barok-trombone :

Alf Holmén
Leo Meilink
Charles Toet